

Nr 319

Av herr **Weibull** och herr **Nilsson, Yngve**, om forskning och försök rörande kemiska växtskyddsmedel.

(Lika lydande med motion nr 420 i Andra kammaren)

En intensiv debatt föres i vårt land beträffande de s. k. biociderna och deras allmänna användning främst inom jordbruk och trädgårdsodling. Till en del är kritiken onyanserad och baserad på uppgifter härrörande från andra länder, främst USA med helt andra odlingsbetingelser, klimatförhållanden, parasitangrepp etc. Detta motsäger emellertid ej att skador och förgiftningsfall särskilt i fråga om vår fauna uppstår och att även oaktsamhet vid användningen av olika kemiska bekämpningsmedel förekommit och förekommer med förgiftningsfall som följd.

Den nya giftlagstiftning, som från den 1 januari i år träder i kraft och vilken innebär avsevärt skärpta bestämmelser i fråga om användningen av och handeln med kemiska bekämpningsmedel, torde dock kunna förväntas på ett positivt sätt påverka utvecklingen. Större försiktighet och bättre kunskaper kräves nu vid användandet av de giftigaste medlen, upplysningen intensifieras osv.

Vidare får man icke bortse från de betydande vinster som användningen av bekämpningsmedel av olika slag innebär för vårt jordbruk och vår trädgårdsodling. Utan tillgång till dessa skulle en rad odlingar ej längre kunna bedrivas till följd av starkt minskad odlingssäkerhet. Utan betning av utsädet skulle förödande härjningar av fusarioser drabba vår spannmålsodling, utan tillgång till olika kemiska bepuvdrings- eller besprutningsmedel skulle vår oljeväxtodling, fröodling och i stor utsträckning trädgårdsproduktion vara omöjlig. En avvägning — som i och för sig är mycket svår att göra — måste här ske.

Ett ersättande av de nu gängse bekämpningsmetoderna med s. k. biologisk bekämpning torde vara avlägsen. Det är på intet sätt klart att detta utgör en realistisk väg ens för en mindre del av växtsjukdomarna. Resistensförädling — som onödiggör användning av kemiska medel — kan effektivt tillgripas i fråga om en rad parasiter, främst svampsjukdomar och nematoder, men är tidskrävande. Det torde i allmänhet taga minst 10—15 år att ställa en ny sort som är resistent mot en viss sjukdom till marknadens förfogande.

Å andra sidan är det uppenbart att såväl växtodlingen som de naturvårdande organen har ett gemensamt intresse av att nedbringa skadeverkningarna och riskerna för användningen av de s. k. biociderna till ett minimum. Detta bör bl. a. ske därigenom att en successiv övergång sker till mindre giftiga medel.

Vår växtskyddslagstiftning fordrar i dag registrering av växtskyddspreparat, men någon ingående värdeprövning sker ej. Resurserna vid vår officiella anstalt på området, statens växtskyddsanstalt, är härför otillräckliga. I sina petita för budgetåret 1964/65 anför anstalten att den avser att inkomma med förslag avseende bl. a. lokala växtskyddsförsök, växtskyddsåtgärdernas ekologiska och ekonomiska aspekter, undersökningar av den biologiska bekämpningens möjligheter i Sverige och övervakningen rörande bekämpningsmedelsrester i föda och foder. Detta är för visso väsentliga arbetsuppgifter, men man skulle härutöver vilja tillägga en ingående värdeprövning av växtskyddsmedlen för deras registrering och marknadsförande. Den relativa giftigheten hos preparaten prövas redan av den nyligen tillsatta statens giftnämnd, som har att klassa medlen med hänsyn till deras farlighet.

För en starkt påkallad vidgad forsknings- och försöksverksamhet rörande biociderna kräves sålunda ökade resurser främst hos statens växtskyddsanstalt men måhända även hos exempelvis statens institut för folkhälsan, lantbruks-högskolan, statens centrala frökontrollanstalt, veterinärhögskolan, företrädarknarna för naturvårdsverksamheten etc. Det synes oss väsentligt att problemet tages upp i hela dess vidd och att detta sker skyndsamt.

Under hänvisning till vad som ovan anförts vill vi hemställa,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om en allsidig utredning samt förslag rörande förstärkning av forsknings- och försöksresurserna på växtskyddsmedlens område.

Stockholm den 24 januari 1964

Gunnar Weibull

N. Yngve Nilsson
